

DANUTA CHMURAK
*Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie
w Poznaniu*

WALNE ZEBRANIE KRAJOWEJ RADY DORADZTWA ROLNICZEGO

W dniach 4-5 maja br odbyło się w siedzibie ODR w Gdańsku walne zebranie Krajowej Rady Doradztwa Rolniczego (KRDR). Obrady poświęcono problemom doradztwa rolniczego, których celem było:

- ustosunkowanie się do projektów Ustaw:
 - o państwowym doradztwie rolniczym,
 - o izbach rolniczych,
- wprowadzenie zmian do projektów regulaminów funkcjonowania społecznych rad doradztwa rolniczego różnych szczebli w kontekście proponowanych Ustaw,
- uaktywnienie społecznych rad doradztwa rolniczego w procesie uspołecznienia doradztwa.

W spotkaniu oprócz członków KRDR uczestniczyli: Podsekretarz Stanu MRiGŻ - prof. dr hab. Katarzyna Duczkowska - Małysz, Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Doradztwa - mgr inż. Eugeniusz Chyłek, oraz Wicewojewoda gdański - prof. dr hab. Józef Borzyszkowski, członkowie Rady Dyrektorów ODR.

Wprowadzeniem do dyskusji merytorycznej było wystąpienie Podsekretarza Stanu MRiGŻ - Katarzyny Duczkowskiej Małysz dotyczące roli doradztwa w procesie modernizacji wsi i rolnictwa, współpracy KRDR z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, oraz współpracy społecznych rad z ośrodkami doradztwa rolniczego.

Pani Wiceminister w swoim wystąpieniu podkreśliła, że strategię rozwoju rolnictwa polskiego określono w „Założeniach polityki społeczno - gospodarczej dla wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej do roku 2000”. Doradztwo jest w tej strategii ważnym elementem rozwoju wsi i rolnictwa, musi sprostać wymaganiom przemian, które są niezbędne dla powstania nowoczesnego rolnictwa

w Polsce. W procesie modernizacji i restrukturyzacji rolnictwa przewiduje się zmianę struktury obszarowej gospodarstwa, zmianę struktury produkcji, rozwój różnych kategorii usług w środowisku wiejskim, które wywołają określone potrzeby doradcze. Należy przypuszczać, że w przyszłości doradztwo przekształci się w rodzaj usług o wysokim stopniu specjalizacji. Doradztwo musi aktywnie uczestniczyć w przemianach w rolnictwie polskim, w środowisku wiejskim, realizować zadania nie tylko w zakresie doradztwa technologicznego, ale także z zakresu doradztwa socjalno - bytowego, zmierzając w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju wsi. W krajach Europy Zachodniej o rozwiniętym rolnictwie doradztwo już dzisiaj zajmuje się: społecznymi skutkami mechanizacji procesów produkcyjnych w rolnictwie, troską o pozycję rodziny wiejskiej, kobietą wiejską i zdobywaniem przez nią kwalifikacji nierolniczych, młodzieżą, problemami izolacji i samotności ludzi starych, modelem konsumpcji, estetyzacją wsi i terenów rolniczych. Doradztwo musi zmieniać się, kreować innowacje, gdyż to warunkuje rozwój.

Rady społeczne winne współpracować z ośrodkami doradztwa rolniczego w identyfikacji problemów i potrzeb rolników, w tworzeniu programów doradczych, edukacyjnych, stwarzać warunki do współdziałania w rozwiązywaniu aktualnych problemów rodzin rolniczych i ludności wiejskiej.

Członkowie rad społecznych, którzy reprezentują społeczność lokalną powinni wykazywać dużą aktywność w życiu regionu, tworzyć warunki do współpracy doradztwa z lokalną administracją samorządową, inicjować lokalne programy. Bez aktywności społeczności lokalnych nie będzie rozwoju regionu. Jednocześnie środowiska rolnicze muszą się organizować, tworzyć swoje lobby, zrzeszenia, związki producentów, spółdzielnie, giełdy, wykorzystując przy tym pomoc organizacji doradczej. W rolnictwie, w warunkach gospodarki rynkowej tylko struktury ekonomicznie opłacalne mają szansę w walce konkurencyjnej, a rolnicy muszą umieć znaleźć się na rynku.

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Doradztwa - mgr inż. Eugeniusz Chylek przedstawił zadania poszczególnych zespołów ds. nauki, oświaty i doradztwa - funkcjonujących w nowej strukturze Departamentu. Do współpracy w zakresie doradztwa powołano dwa zespoły: ds. koordynacji doradztwa i ds. rozwoju regionalnego. Ponadto w przygotowanym na zamówienie publiczne projekcie Ustawy o państwowym doradztwie rolniczym, przewiduje się utworzenie Krajowego Centrum Doradztwa Rolniczego, które pełnić będzie między innymi funkcję koordynatora przepływu informacji pomiędzy nauką a praktyką.

Po referatach wprowadzających rozpoczęto dyskusję nad ważnymi dla doradztwa projektami Ustaw o państwowym doradztwie rolniczym i o izbach rolniczych. Problemy, które zdominowały dyskusję dotyczyły usytuowania, roli, i zadań jednostek doradczych oraz społecznych rad doradztwa rolniczego.

W dyskusji podkreślono, że obie ustawy dotyczące doradztwa, stwarzają szansę na silniejsze jego usankcjonowanie prawne, ale także wzajemnie konku-

rują o zadania i funkcje, zatem powinny być spójne i równocześnie procedowane w Sejmie.

W wyniku dyskusji dotyczącej projektów Ustaw Krajowa Rada Doradztwa Rolniczego opracowała dwa dokumenty wyrażające jej pogląd i stanowisko w tych sprawach, a mianowicie :

- „Propozycje zmian do projektu Ustawy o państwowym doradztwie rolniczym”.

Generalnie propozycje te dotyczą zmian w zakresie:

- zasad powoływania i wyboru społecznych rad doradztwa różnych szczebli i ich współpracy z MRiGŻ, Krajowym Centrum Doradztwa i ośrodkami doradztwa rolniczego,
- zasad uzyskiwania przez pracowników ODR stopni specjalizacji w doradztwie.

W tej części dyskusji podjęto także problem finansowania działalności ODR , nadzoru merytorycznego i organu nadrzędnego Ośrodków Doradztwa Rolniczego.

Większość uczestników walnego zebrania uznała, że ODR-y powinny pozostać w gestii Wojewody, gdyż uczestniczą w realizacji programów wojewódzkich, współpracując z regionalnymi władzami samorządowymi. Krajowa Rada Doradztwa Rolniczego konkludując uznała, że: „Projekt ustawy po wniesieniu proponowanych uzupełnień gwarantuje prawne usankcjonowanie wpływu rolników na działalność doradczą realizowaną przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Ustawa zapewnia wszechstronny charakter doradztwa i powszechny dostęp do usług świadczonych przez ODR. Projekt ustawy stwarza także warunki stabilizacji organizacji doradczych i zatrudnionych w nich pracowników”.

- „Stanowisko Krajowej Rady Doradztwa Rolniczego w sprawie Ustawy o Izbach Rolniczych”.

W dokumencie tym podkreślono, że Krajowa Rada Doradztwa Rolniczego generalnie „nie przeciwstawia się idei tworzenia izb rolniczych, jeśli istnieje społeczne zapotrzebowanie na tego rodzaju wspólnotę samorządową”. Uważa jednak, że proponowany dla izb rolniczych zakres działania wchodzi w obszar zadań realizowanych przez ODR-y.

Krajowa Rada uznaje za konieczne zachowanie autonomii państwowego doradztwa rolniczego i nie włączanie go do struktur izb rolniczych oraz zagwarantowanie środków budżetowych na działalność statutową ODR.

Mając na uwadze spójność dokumentów dotyczących doradztwa, jak również zapewnienie rolnikom możliwości oddziaływania na pracę ODR i właściwego reprezentowania ich interesów, dyskutowano również nad projektami regulaminów działania rad społecznych różnych szczebli.

Czteroletnie doświadczenia społecznych rad doradztwa rolniczego potwierdzają, że istnieje potrzeba uspołecznienia doradztwa. Przejawia się to w trafniejszej identyfikacji potrzeb i oczekiwań rolników, uwiarygodnieniu doradztwa rolniczego, w tworzeniu warunków do konsolidacji środowiska rolniczego. Regionalne zróżnicowanie rolnictwa ma wpływ na organizację i sposób działania rad społecznych.

Przykładem tego są prezentowane w Gdańsku różne formy funkcjonowania rad społecznych, działających w zróżnicowanych warunkach ekonomiczno - gospodarczych rolnictwa w województwach; gdańskim, koszalińskim i siedleckim. W wielu województwach działają rejonowe rady doradcze, będące reprezentacją rolników w zasięgu działania rejonów doradczych. Zdobyte doświadczenia wskazują na konieczność współpracy ODR -ów i społecznych rad z samorządem lokalnym.

W wyniku dyskusji zaproponowano szereg zmian do regulaminów określających zasady funkcjonowania: Krajowej Rady Doradztwa Rolniczego, Wojewódzkich Rad Doradztwa Rolniczego i Rejonowych Rad Doradztwa Rolniczego.

Część spotkania w ramach zadań edukacyjnych KRDR poświęcono problemom integracji rolnictwa polskiego z Unią Europejską. Wykład na ten temat wygłosił dr Józef Niemczyk - Wicedyrektor Departamentu Integracji Europejskiej i Koordynacji Pomocy Zagranicznej MRiGŻ. Temat spotkania się z dużym zainteresowaniem członków Krajowej Rady Doradztwa Rolniczego i stanowił kanwę dalszej dyskusji. Zaniepokojenie członków KRDR, będących rolnikami - producentami, budziły ekonomiczne warunki współpracy gospodarczej w zakresie produkcji rolnej. Zwłaszcza istniejące obecnie różnice cenowe na środki produkcji i produkty rolnicze krajowe i zagraniczne, które wynikają ze stosowanych w krajach Europy Zachodniej systemów preferencji i subwencji. Ponadto rolnicy wskazywali na brak rzetelnej informacji o szansach i zagrożeniach wynikających z procesu przystosowywania polskiego rolnictwa do wymagań Unii Europejskiej.